

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Robert Smutný

Název práce: Kritika populární hudby v úvahách Rogera Scrutona

Školitel práce: doc. Roman Dykast

Oponent: doc. Tomáš Kulka

V předmluvě píše autor o své diplomové práci jako o přenošeném dítěti s odkazem na to, kolik času mu její sepisování zabralo. K tomu bych dodal, že ten čas byl zužitkován výtečně dobře, neboť jde o dítě velice povedené, které se, doufám, bude mít čile k světu i v blízké budoucnosti.

Když mě kolega Roman Dykast oslovil, zda bych byl ochoten posoudit tuto diplomovou práci, tak jsem se zprvu vzpíral. Rogera Scrutona jsem sice znal, ale o hudbě, filosofickém uvažování o ní, ani o její estetice toho moc nevím. Když jsem však v práci Roberta Smutného zalistoval, zaujala mě natolik, že jsem kolegovi hned sdělil, že souhlasím. A nelitoval jsem toho. Záhy jsem totiž přestal vnímat text jako diplomovou práci, v které mám hledat klady a nedostatky. Začal jsem jej číst jako zajímavou naučnou knížku, z které jsem se dozvěděl mnoho nového (např. o ontologii základních elementů hudby), a pro kterou bych si měl najít místo v knihovně, abych se případně mohl vracet k pasážím, které jsem si označil. Přestože jde o odborný text, práce se čte skoro jako detektivka, k čemuž přispívá i její členění do jednotlivých celků a stručná shrnutí tam, kde je výklad komplexnější. Jde o práci velmi rozvinutou, logicky skvěle rozvrženou, psanou bohatou a vytříbenou češtinou, jejímž výsledkem je osobitý druh formální i obsahové elegance. Líbí se mi například autorovo elegantní a zároveň břitké odmítnutí jedné ze Scrutonových hlavních tezí:

„Lze s vážnou tváří tvrdit, že poslechem hudby se učíme mravním dispozicím, které má hudba údajně vyjadřovat a znázorňovat? Domnívám

se, že ze Scrutonových úst nezní tato myšlenka o nic méně bizarně než z úst Platonova Sokrata – a není tedy o nic udržitelnější, než před dvěma a půl tisíci lety.“ (57)

Přestože má práce poměrně úzce specifikované téma, má velmi široký záběr. Autor se totiž nezabývá pouze tím, co Roger Scruton o populární hudbě píše, ale i tím, proč to píše, respektive z jakých obecnějších úvah o kultuře a jejímu vlivu na formování společnosti a život jedince v ní jeho závěry vyplývají. Práce je také filosoficky velmi fundovaná, upozornil bych pouze že Bernard Williams je spíše morálním než politickým filosofem. Hlavní hodnota práce, myslím, nespočívá ani tak v jejích závěrech, které nejsou překvapivé, jako spíše v tom, co se čtenář dozví po cestě k nim. Za zmínku stojí i neobyčejně bohatý a při tom velmi věcný poznámkový aparát (244 poznámek), který doplňuje a rozvíjí text, přičemž obsahuje i myšlenky, které by samy stály za rozvinutí. Šest stránek použité literatury také o něčem vypovídá.

Nyní k nedostatkům práce: na straně 21 v třetím odstavci chybí mezi druhý a třetím řádkem písmeno „o“.

Vzhledem k výše uvedenému diplomovou práci Roberta Smutného **doporučuji k obhajobě** a navrhuji klasifikovat ji známkou **výborně**.

Nyní k obhajobě:

V návaznosti na pasáž, kterou jsem citoval bych se rád autora zeptal, zda by souhlasil, že kdybychom u Scrutona zaměnili „morální“ za „kognitivní“, nemusela by takto přetvořená Scrutonova teze být tak nepřesvědčivá jako ta, kterou propaguje. Nezdá se mi nerozumné věřit, že hudba, kterou Scruton schvaluje nás intelektuálně obohacuje mnohem víc než ta, proti které brojí. Navázal bych zde na myšlenky Nelsona Goodmana, který vidí přínos umění - včetně hudby - především jako přínos kognitivní, a na výzkumy hudební inteligence realizované v rámci

projektu ZERO, který založil. Myslím, že tato záměna by platila i o vyostřené formě Scrutonových invektiv: Na rozdíl od tvrzení, že ten druh populární hudby, na který se zaměřil, své konzumenty morálně korumpuje, by mi přišlo schůdnější říct, že je oblbuje.

Z textu mám velmi silný dojem, že spolu s postmodernismem zavrhuje Scruton i modernismus. Pokud by tomu tak skutečně bylo, pak by v případě vizuálního umění podle něj končilo dobré umění akademismem a jeho napodobováním, což by byl dosti podivný názor, který by příliš nevyovídá o Scrutonově implicitně deklarované kulturnosti.

Z předmluvy jsem pochopil, že se Robert Smutný s katedrou estetiky loučí. Můj dotaz zní, zdali je nějaká možnost, že by se nechal ukecat na doktorát.

Další téma, které bych rád při obhajobě probral, je eventuální publikace této práce. Byla by tu pochopitelně řada úskalí (o kterých více ústně), ale myslím, že by to stálo za to.

V Praze, 29. 1. 2022

Tomáš Kulka